

PŘÍKAZ ŘEDITELE ÚOCHB AV ČR č. 10/2005

Věc: Závazná pravidla pro užívání počítačů a počítačové sítě

Připojení počítačové sítě našeho ústavu k české akademické počítačové síti PASNET umožňuje zároveň přístup do globální počítačové sítě INTERNET. Narušení jejího provozu nezodpovědným jednáním může vést ke značným škodám. Vyhlašuji proto "Závazná pravidla pro užívání počítačů a počítačové sítě" platná na Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd České Republiky (ÚOCHB), která stanoví, co v síti je a není dovoleno, a která vytvoří základ pro případný postih narušitelů jejího provozu.

1. Vymezení pojmů a termínů

a) Pod pojmem "počítačová síť" nebo "sít'" se v těchto pravidlech rozumí souhrn technických programových prostředků, potřebných k propojení počítačů. Termín "počítačové prostředky" dále označuje počítače, počítačovou síť nebo obojí. Přívlastkem "Ústavu" jsou vymezeny počítačové prostředky, které jsou ve správě Ústavu. Přívlastkem "vnější" jsou vymezeny počítačové prostředky, které jsou ve správě jiných subjektů, avšak lze k nim získat přístup pomocí počítačových prostředků Ústavu. Není-li přívlastku použito, rozumí se obojí právě uvedené počítačové prostředky. Poznámka: Nejbližší vnější síť je síť PASNET.

b) Správu počítačové sítě Ústavu vykonávají pracovníci skupiny informačních technologií (IT), která je organizačně součástí Střediska vědeckých informací (SVI) ÚOCHB. Pro tuto skupinu se dále užívá označení "správa sítě".

c) "Administrátory sítě" jsou pověřeni pracovníci správy sítě. "Odpovědnými pracovníky" jsou osoby, které byly pověřeny odpovědností za provoz počítačových prostředků na některém pracovišti Ústavu. Pokud nebyla explicitně jmenována osoba odpovědná za konkrétní počítačový prostředek, je odpovědným pracovníkem ten, který má počítačový prostředek ve svém inventáři. Uživatelem se rozumí každý, kdo používá počítačových prostředků. Odpovědní pracovníci jsou zároveň styčnými osobami pro komunikaci uživatelů z daného pracoviště se správou sítě a s administrátory sítě.

d) "Nelegálním software" se rozumí programové vybavení, jež bylo získáno v rozporu se zákony, zejména s autorským zákonem ČR a s mezinárodními smlouvami na ochranu autorských práv.

2. Základní ustanovení

a) Tato pravidla se vztahují na všechny počítačové prostředky Ústavu a na veškeré počítače nebo terminály (cizí, pronajaté atd.), které jsou jakýmkoliv způsobem připojeny k počítačovým prostředkům Ústavu.

b) Je zakázáno připojovat na síť výpočetní prostředky, terminály a síťové prvky, které nejsou ve vlastnictví ústavu. Výjimky může povolit ředitel ústavu.

c) Počítačové prostředky Ústavu jsou určeny pouze pro použití oprávněnými uživateli, a to výhradně ke služebním účelům. Oprávněnými uživateli jsou:

- vědečtí, výzkumní a odborní pracovníci Ústavu, jeho stážisté, diplomanti, doktorandi, aspiranti a zahraniční stážisté;
- jiní zaměstnanci Ústavu, kteří potřebují počítačové prostředky k plnění svých pracovních úkolů;
- jiné osoby pouze na základě povolení správy sítě Ústavu.

d) Základními službami počítačové sítě Ústavu jsou:

- Doménový jmenný server (DNS);
- Elektronická pošta (protokoly SMTP, POP3, POP3S);
- WWW server (protokol HTTP), sloužící k vnější presentaci Ústavu i k publikaci interních informací;
- Souborové servery (protokoly FTP, Novell IPX), vyhrazené pro přenosy souborů v rámci počítačové sítě Ústavu;
- Interaktivní přístup na vybrané servery Ústavu zabezpečenými protokoly (SSH);
- Poskytování výpočetního času na počítačích zapojených do sítě Ústavu, s přístupem k software, na který má Ústav licenci pro obecné použití;
- Další služby vnitřní počítačové sítě, které umožňují přístup k multilicenčnímu software, databázím a interním informacím ústavu.

e) Provoz počítačové sítě Ústavu je monitorován správou sítě. Účelem je optimalizace činnosti počítačových prostředků, zjišťování a prevence mimořádných stavů a odhalování pokusů o neoprávněný přístup k počítačovým prostředkům. Jestliže monitorování odhalí nepovolenou nebo nezákonnou aktivitu, bude jeho záznam poskytnut jako podklad pro disciplinární nebo trestní stíhání. Jinak jsou záznamy monitorování důvěrné.

3. Povinnosti a práva uživatelů počítačových prostředků

a) Každý uživatel je povinen se průběžně seznamovat s pravidly práce ve všech vnějších sítích a na všech vnějších počítačových prostředcích, které používá, a tato pravidla dodržovat.

b) Uživatel smí používat počítačové prostředky pouze v rámci své pracovní náplně a v souladu s výzkumným a vzdělávacím posláním Akademie věd ČR. Je zakázáno přenášet počítačovou sítí soubory, jejichž obsah je v rozporu se zákonem. Dále je zakázáno používat počítačovou síť ke komerčním účelům (inzerce, školení, poskytování informací, programů a dat ze sítě za úplatu apod.).

c) Uživatel pracuje na počítačových prostředcích pouze pod tím uživatelským jménem, které mu bylo přiděleno. Heslo ke svému uživatelskému jménu volí a udržuje v tajnosti tak, aby bylo zabráněno jakékoliv možnosti zneužití; při volbě hesla je povinen respektovat doporučení správy sítě. Uživatel zodpovídá za škody vzniklé v důsledku zneužití jeho uživatelského účtu, které bylo umožněno nedbalým zacházením s heslem.

d) Přístupová práva uživatele jsou dána jeho uživatelským jménem a účastí ve skupinách uživatelů. Uživatel se nesmí žádným způsobem pokusit získat přístupová práva nebo privilegovaný stav, který mu nebyl přidělen administrátorem sítě. Jestliže uživatel získá uživatelská práva nebo privilegovaný stav, které mu nepatří, a to jakýmkoliv způsobem včetně hardwarové nebo softwarové chyby počítačových prostředků, je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit administrátorovi sítě. Ustanovení tohoto odstavce platí též pro všechny vnější počítačové prostředky, k nimž uživatel získá přístup.

e) Jestliže uživatel nebude z jakýchkoliv důvodů moci pracovat po dobu delší než dva měsíce na počítačových prostředcích, kde má uživatelský účet, je povinen to předem projednat se správcem příslušného prostředku. Jinak mohou být jeho účet a soubory zrušeny.

f) Uživateli je zakázáno vědomě používat a šířit nelegální software a počítačové viry. Uživatel se nesmí pokoušet získat přístup ke chráněným informacím, programům a datům jiných uživatelů. Rovněž je zakázáno kopírovat a distribuovat části operačního systému a instalovaných programů a souborů, pokud to držitel autorských práv k těmto programům a souborům výslovně nepovolil. (To platí i pro kopírování na lokální síť).

g) Uživatel nesmí vědomě narušovat práci ostatních uživatelů počítačové sítě ani chod a výkonnost sítě jako celku např. nadměrným zatěžováním zdrojů sítě. Při přístupu ke službám ve vnějších sítích je uživatel povinen využívat nejbližší servery sítě, které žádanou službu poskytují a pokud možno mimo hlavní pracovní dobu lokálních uživatelů těchto serverů.

h) Pro používání elektronické pošty platí stejná etická pravidla jako pro obyčejnou poštu, přičemž poštovní zpráva má charakter otevřené listovní zásilky. Je zakázáno používat ústavní prostředky pro šíření obchodních informací nebo pro politickou či náboženskou agitaci. Uživatel je povinen dbát na to, aby jeho zprávy byly přesně adresované, a využít všech prostředků k zamezení rozesílání hromadné nevyžádané pošty (spam).

i) Uživatel nesmí svévolně měnit konfiguraci počítače nebo terminálu připojeného do počítačové sítě Ústavu způsobem, který by mohl ovlivnit provoz sítě. Takové změny v konfiguraci je třeba předem projednat s administrátorem sítě.

j) Odpovědný pracovník je povinen zajistit maximální ochranu svěřeného prostředku, aby nemohl být zneužit osobou/osobami mimo Ústav k činnostem odporujícím pravidlům internetové etiky či dokonce ke kriminální činnosti. Toto zajištění v sobě zahrnuje:

- používání pouze takového software a síťových služeb, které jsou nutné k odborné práci;
- zabezpečení počítače prostředky příslušného operačního systému a v prostředí MS Windows i použití vhodného protivirového programu;
- patřičnou konfiguraci a správné nastavení software, včetně odpovídajících aktualizací (zejména bezpečnostních záplat pro produkty fy Microsoft nebo nových databází virů pro antivirové programy).

V žádném případě se uživatelé nemohou spoléhat na výchozí nastavení klientů a serverových aplikací pracujících se sítí, či na stav, ve kterém je programové vybavení dodáno a instalováno firmou.

k) Pokud dojde k zneužití výpočetní techniky přes síť, jsou zaměstnanci, kteří jsou za tuto techniku odpovědní, povinni tuto skutečnost oznámit vedení Ústavu a správě sítě Ústavu a zjednat okamžitou nápravu.

4. Pravidla pro používání služby WWW

a) WWW prostor dostupný na serverech ústavu je možné využívat pouze pro publikaci informací profesionálního charakteru, tj. takových, které bezprostředně souvisejí s pracovní náplní pracovníků. Je zakázáno prostřednictvím serverů a ostatních technických prostředků sítě ÚOCHB šířit informace soukromého charakteru, odkazy na ně a využívat sítě ke komerčním účelům, pokud se nejedná o povolenou hospodářskou činnost ústavu.

b) Za obsah WWW dokumentů umístěných na serverech ÚOCHB až po úroveň jednotlivých VEJ odpovídají jejich vedoucí. WWW dokumenty i jejich případné změny a úpravy představují specifický druh publikace a podléhají schválení nadřízeným (vedoucí VEJ), a to před uložením na server. Informace centrálního charakteru jsou umístěny na hlavním serveru ÚOCHB, jejich obsah je výhradně v kompetenci vedení ústavu a jsou zabezpečovány pouze k tomu pověřeným pracovníkem.

c) Zaměstnanci jsou při tvorbě a prezentaci WWW stránek povinni dodržovat ustanovení organizačního řádu ÚOCHB, zejména článků 9 a 10 a pracovních smluv, zvláště pak článek II, odst. 3 a 4. Dokumenty musí splňovat specifikaci jazyka html, definovanou konsorciem W3C, nebo specifikaci formátu pdf firmy Adobe.

d) Pracovníkům ÚOCHB není dovoleno umísťovat WWW dokumenty týkající se odborné činnosti ÚOCHB a jeho pracovníků na serverech mimo ÚOCHB (ve WWW prostoru jiných institucí). Případné výjimky, týkající se např. oficiálních spoluprací, uděluje ředitel ústavu.

5. Povinnosti a práva správy sítě

a) Správa počítačové sítě a její administrátoři jsou povinni dbát na to, aby počítačové prostředky Ústavu byly využívány v souladu s těmito "Závaznými pravidly".

b) Fyzické připojení a odpojení k počítačové síti Ústavu a změny architektury a topologie sítě provádějí pouze pracovníci správy sítě na základě jejího rozhodnutí. Výjimky povoluje správa sítě.

c) O možnosti připojení dalších prostředků výpočetní techniky do počítačové sítě rozhoduje správa sítě.

d) V případě poruchy na síti má administrátor sítě právo odpojit segment sítě, který způsobuje problémy, na nezbytně nutnou dobu, aby byla zachována funkčnost sítě Ústavu. O příčinách a postupu odstraňování závad správa sítě informuje příslušný okruh uživatelů.

6. Postihy za nedodržení těchto pravidel

a) Nedodržení těchto "Závazných pravidel" zaměstnancem Ústavu bude považováno za porušení základních povinností pracovníka podle § 73, odst. 1, písmen b), c) a d) Zákoníku práce. Porušování těchto povinností je porušením pracovní kázně a vedení Ústavu může uplatnit vůči provinilým pracovníkům postih v souladu se Zákoníkem práce.

b) Nedodržení těchto "Závazných pravidel" osobami, které nejsou zaměstnanci Ústavu, může být postiženo odnětím práva přístupu k počítačovým prostředkům Ústavu bez náhrady.

c) Hrubé porušení "Závazných pravidel" může být rovněž předmětem soudního stíhání podle občanského nebo trestního práva.

Současně ruším platnost "Příkazu" č. 11/2000.

RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc.
ředitel

Praha, 31. března 2005